

Novice

Dobri obeti za helikoptersko nujno medicinsko pomoč v prometu

Brnik, 9. maja (STA) - Slovenija je ena redkih evropskih držav, ki še nima urejene helikopterske nujne medicinske pomoči v primeru prometnih nesreč. Da bi vzpostavili evropsko primerljiv sistem reševanja, je država zato leta 2003 začela s testnim projektom. Ta se je v letu in pol izkazal za uspešnega, je ob predstavitvi reševanja na Brniku dejal minister za zdravje Andrej Bručan, in dodal, da naj bi že v prihodnjem letu prek koncesionarja zagotovili redni let za pomoč v prometnih nesrečah.

Helikoptersko reševanje je bilo doslej v Sloveniji vedno bolj osredotočeno predvsem na reševanje v gorah, dobro pa deluje tudi sekundarni let za prevoz bolnikov med bolnišnicami. Ker se odzivni čas klasičnih reševalnih avtomobilov tudi v primeru prometnih nesreč in akutnih obolenj pogosto izkaže za predolgega za rešitev življenja, je helikopterska nujna medicinska pomoč tudi za te primere zelo pomembna. Za zagotavljanje takšne pomoči bi bilo letno potrebnih okrog dva milijona evrov, ki bi se večinoma zagotavljali v okviru obveznega in dodatnega zdravstvenega zavarovanja, je pojasnil Bručan.

V 18 mesecih, ko je projekt poizkusno izvajalo ministrstvo za zdravje s pomočjo helikopterja Slovenske vojske, je helikopter opravil 205 intervencij. Pri tem jih je bila le ena četrtnina povezana s prometnimi nesrečami, večina pa z akutno obolelimi pacienti. Tako nizka številka pa je v največji meri posledica dejstva, da je helikopter te intervencije izvajal, le če je imel čas, saj to ni bila njegova primarna naloga. Sicer bi v Sloveniji za dobro pokritost nujenja helikopterske medicinske pomoči potrebovali tri baze, s po enim helikopterjem, ki bi vsak letno opravil okrog 1000 intervencij.

Predstavitev reševanja je pripravila Avto-moto zveza Slovenije (AMZS), ki se skupaj s partnerji poteguje za pridobitev koncesije za opravljanje helikopterske nujne medicinske pomoči v cestnem prometu. Kot je pojasnil predsednik AMZS Boris Perko, bi vzpostavili sistem, ki bi bil podoben avstrijskemu. Če bodo od države dobili dovoljenje bodo s poskusno fazo začeli poleti z enim helikopterjem na Brniku in hkratnim preizkušanjem baz v Postojni in Celju. V naslednji fazi bi potem nadaljevali po pridobitvi koncesije, za katero se bodo predvidoma

potegovali v partnerstvu z družbama Flycom in PartnAir z novoustanovljenim skupnim podjetjem FlyAMZScom. Leta 2006 bi že vzpostavili dve stalni bazi, v katerih bi uporabljali sprva najete, ustrezne helikoptere.

Avstrijski sistem, kateremu naj bi bil podoben tudi slovenski, je na novinarski konferenci predstavil generalni sekretar avstrijskega avto-moto kluba OEMTC Hans Peter Halouska. Poudaril je, da so s 24 helikopterji, 46 piloti in okrog 600 drugimi ljudmi v preteklem letu rešili 1600 življenj. Tako kot medicinska ekipa v reševalnem vozilu je tudi v helikopterju sestavljena iz zdravnika in dveh zdravstvenih tehnikov. Povprečno pa je poškodovanec v 15 minutah po prejemu alarma v bazi že v zdravstveni oskrbi. Posamezna intervencija znaša približno 2200 evrov, storitev pa je brezplačna za vse, in ne le za člane kluba, saj se financira iz zdravstvenega zavarovanja.

V Mariboru srečanje ortopedov

Maribor, 6. maja (STA) - V Splošni bolnišnici Maribor so pripravili »Prvi mariborski ortopedski dan«. Šlo je za enodnevno strokovno srečanje, ki so ga prvič pripravili zdravniki z oddelka za ortopedijo. Na srečanju ortopedov so obravnavali diagnostična in terapevtska vprašanja, povezana z zdravstvenimi težavami v ramenskem sklepu.

Ortopedski dan so pripravili z namenom, da bi zdravnikom različnih medicinskih strok predstavili specifična ortopedska vprašanja, in tako omogočili tudi pravočasno ter strokovno korektno obravnavo bolnikov.

Ramenski sklep je najbolj gibljiv sklep v človeškem telesu, poškodbe in bolezenske spremembe pa so pogosto vzrok za bolečine v rami, ki bolnika pripeljejo k zdravniku. V anamnezi in kliničnem pregledu je tako zelo pomembna natančna opredelitev vrste in teže težav, izključiti je treba tudi morebitna obolenja sosednjih struktur ali sistemskih obolenj ali poškodb. Zato je izrednega pomena pravilen pregled in ustrezna odločitev za zdravljenje. Zbrane udeležence je pozdravil tudi novi strokovni direktor Splošne bolnišnice Maribor Anton Crnjac, ki je izpostavil prizadevanja oddelka, da si v sklopu kirurške službe čim prej pridobi status kliničnega oddelka.

ZDA: Homoseksualci ne bodo smeli donirati sperme

New York, 6. maja (STA) - Ameriška uprava za hrano in zdravila (FDA) se je odločila, da bo homoseksualnim moškim odslej prepovedala anonimno doniranje sperme v banko semen, če so imeli pet let pred tem spolne odnose. Odločitev je razburila borce za enakopravnost homoseksualcev, FDA pa trdi, da je bila odločitev sprejeta iz povsem zdravstvenih razlogov, češ da je pri homoseksualcih veliko večja možnost okužbe z aidsom.

Zagovorniki pravic homoseksualcev so ogorčeni in trdijo, da so nova pravila FDA, ki stopajo v veljavo 25. maja, neumna in nestrpna. Kot primer navajajo, da odslej homoseksualni moški, ki živi v varnem monogamnem razmerju, ne bo smel darovati svoje sperme, če je imel v zadnjih petih letih spolne odnose, heteroseksualec, ki je morda spal z okuženo prostitutko, pa bo to lahko počel.

Alternativa naj bi bila ustrezno testiranje pred darovanjem sperme, ne pa avtomatična izključitev cele skupine ljudi zaradi njihove spolne orientacije. FDA meni, da je bolje pretiravati z varnostjo, kot pa umetno zaplojevati otroke z virusom HIV. Nova pravila FDA sicer nimajo moči zakona in jih lahko bolnišnice zanemarijo, kar pa ni priporočljivo.

V Vietnamu zabeležili še dva primera okužbe s ptičjo gripo

Hanoi, 14. maja (STA) - Na severu Vietnama so zabeležili že drugi primer okužbe z virusom ptičje gripe pri človeku, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Potem ko so v bolnišnico v Hanoiju v začetku minulega tedna sprejeli 58-moškega, za katerega so v petek potrdili, da je obolel za ptičjo gripo, se je v petek izkazalo, da je na virus tipa H5N1 pozitiven še nek pacient.

Sicer je stanje obeh bolnikov stabilno, so povedali zdravniki. Prav tako se izboljšuje zdravstveno stanje neke ženske iz Kambodže, ki naj bi tudi zbolela za ptičjo gripo, dodaja dpa.

Medtem pa je Indonezija sporočila, da so virus ptičje gripe odkrili pri prašičih v provinci Banten. »Kmetijsko ministrstvo in agencija za veterinarske raziskave sta konec aprila potrdila primer ptičje gripe pri prašičih,« je za časnik Jakarta Post potrdil indonezijski minister za kmetijstvo Anton Apriyantono.

Minister sicer ni želel navesti točne lokacije, kjer so odkrili omenjeni primer, da med prebivalci ne bi zavladala panika, dodaja dpa. Je pa ministrstvo po njegovih

besedah že sprejelo ukrepe, s katerimi naj bi preprečili širjenje bolezni.

Učinkovit kožni test

Dermatološki test, ki omogoča takojšnje merjenje holesterola, bi lahko bil tako učinkovit kot sedanji bolj zapleteni in dražji pregledi za ugotavljanje stopnje nevarnosti kardiovaskularnih obolenj, je na 54. letni konferenci Ameriškega centra za kardiologijo (ACC) povedal James Stein z univerze v Wisconsinu. Pojasnil je, da gre za enostaven test, ki meri stopnjo holesterola v koži in ki pri ljudeh, ki nimajo še nobenih simptomov, lahko odkrije prve znake srčnih ali žilnih obolenj.

V raziskavi je sodelovalo 80 ljudi, znanstveniki pa so v njej primerjali njihovo raven holesterola v koži z rezultati pregleda vratnih žil z ultrazvokom, kar je omogočilo odkrivanje prvih znakov obolenj vratnih arterij. Znanstveniki so poudarili, da so bili rezultati obeh preiskav precej podobni. Omenjeni dermatološki test prodaja ameriška farmacevtska družba McNeil Consumer Healthcare za 25 dolarjev. (STA)

Šesti čut je v možganih

Tako imenovani šesti čut, ki pomaga človeku, da predvidi oziroma zasluži nevarnost - to znanstveniki sicer že dalj časa zavračajo kot mit -, dejansko obstaja v tistem delu možganov, ki se »ukvarjajo« z obravnavo konfliktov, je poročal časnik Science. Ta del možganov (ACC) sproži alarm zaradi nevarnosti, ki ni prodrla v zavest, je pojasnil Joshua Brown z Univerze v St. Louisu v Misuriju. ACC je poleg sprednjih režnjev in ob steni, ki deli levo od desne polovice možganov.

Brown je uporabil računalniški program, ki od mladih zahteva, da reagirajo na aktivnost na monitorju, nato pa jim je z magnetno resonanco meril možgansko aktivnost v presledkih, dolgih dve sekundi in pol. Poskus je pokazal, da so človeški možgani boljši v zaznavanju občutljivih signalov za nevarnost, kot so mislili doslej. ACC je tesno povezan z nekaterimi duševnimi problemi, med drugim tudi s shizofrenijo in obsesivno-kompulzivnimi motnjami. Po Brownovih besedah, naj bi imel dopamin, neurotransmitor, ki je povezan z odvisnostjo od drog in s Parkinsonovo boleznijo, »pomembno vlogo pri učenju ACC, da bi prepoznal, kdaj je treba prepoznati znak za opozorilo,« je dejal Brown. (STA)

Pomembna molekula CPG15

Mala molekula CPG15 ima ključno vlogo pri določenju velikosti in oblike možganov v razvoju, so ugotovili znanstveniki. Odkritje bi lahko omogočilo obnavljanje možganskih celic, ki jih je uničila bolezen ali starost, ugotavlja ameriška študija, objavljena v reviji Nature Neuroscience.

Ker matične celice obnavljajo nevrone (živčne celice) le v nekaterih delih možganov odraslih oseb, znanstveniki menijo, da bi bilo pomanjkanje teh celic lahko vzrok težav s spominom in drugih.

Ameriški znanstveniki z instituta za tehnologijo v Cambridgeu na severovzhodu ameriške zvezne države Massachusetts so osamili obliko gena CPG15, ki varuje nevrone možganske skorje, centre kognitivnih in čutnih funkcij možganov, pred apoptozo, programirano celično smrtjo. (STA)

Imunosti zoper njega ni več

Virus, proti kateremu ni več cepiva, v Slovenijo ni bil poslan, izginil pa je leta 1968

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je včeraj več kot 3700 laboratorijev iz 18 držav po vsem svetu pozvala k uničenju vzorcev s smrtonosnim virusom gripe (H2N2), ki so jim ga po pomoti poslale ZDA. Kot je opozorila tiskovna predstavnica WHO Maria Cheng, obstaja majhno, a realno tveganje, da bi lahko prišlo do izbruha epidemije.

Kot je dejala Chengova, je bila epidemija, ki jo je povzročil virus H2N2, relativno zmerna. Če pa bi se virus ponovno pojavil, bi povzročil pomembne posledice za javno zdravje, je dodala predstavnica WHO. Kot je v terek organizacija objavila na svoji spletni strani, doslej niso odkrili primerov okužb pri laborantih, ki so bili povezani z distribucijo vzorcev.

WHO je na svoji spletni strani še objavila, da Združenje ameriških patologov (CAP) redno pošilja vzorce virusov naokoli, na katerih nato preizkušajo uč-

inkovitost cepiv. Običajno sta to virusa gripe tipa A (H3N2; H1N1), virus H2N2 pa so prvič razposlali oktobra 2004. Kanadska agencija za javno zdravje je februarja letos sledi virusa H2N2 našla v vzorcih z virusoma za gripi tipa A in B. Virus H2N2 je po svetu zahteval od milijona do štirih milijonov smrtnih žrtev, preden je leta 1968 izginil. Po navedbah WHO imajo osebe, ki so se rodile po letu 1968, nično ali omejeno imunost zoper virus, proti kateremu danes ni več cepljenj. Epidemije gripe vsako leto zahtevajo več milijonov smrtnih žrtev po vsem svetu. Ameriška vlada je že 8. aprila pozvala Združenje ameriških patologov, naj v laboratorijih, ki so v testiranje prejeli virus H2N2, uničijo vzorce z virusom.

Po navedbah agencije AFP so virus prejeli laboratoriji Nemčija, Savdska Arabija, Bermudi, Belgija, Brazilija, Kanada, Čile, Južna Koreja, ZDA, Francija, Hongkong, Izrael, Italija, Japonska, Libanon, Mehika, Singapur, Tajvan. (STA)

Šentjanževka učinkovita proti depresiji

Šentjanževka je pri zdravljenju depresije prav tako učinkovita kot paroxetin, dobro znani antidepresiv, so ugotovili nemški znanstveniki, katerih ugotovitve so objavljene v britanski strokovni reviji British Medical Journal. Na podlagi rezultatov raziskav se šentjanževka lahko uporablja kot alternativa standardnim antidepresivom v zmerni do močni depresiji, predvsem ker se dobro prenaša, je izjavil Meinhard Kieser, soavtor študije o tej zdravilni rastlini.

Raziskavo, ki je trajala šest tednov, so izvedli na pacientih, starih od 18 do 70 let. Polovica je uživala šentjanževko, druga polovica pa paroxetin. Od 122 pacientov, ki so se zdravili s šentjanževko, so se simptomi depresije zmanjšali pri 61. Izmed 122, ki so redno jemali paroxetin, pa je bilo izboljšanje zaznano pri 43. Poleg tega da je bila šentjanževka učinkovitejša, so imeli pacienti, ki so jo uživali, tudi manj negativnih stranskih učinkov kot pacienti, ki so se zdravili s paroxetinom. (STA)

Uredništvo: Medicinski mesečnik, Splošna bolnišnica Maribor, Ljubljanska 5, 2000 Maribor

Odgovorna in glavna urednica: Silva Breznik

Uredniški odbor: Nina Kobilica, Ana Murko, Grega Kralj, Martina Babič, Tilen Zamuda, Ana Tkavc

Recenzentski odbor: Eldar Gadžijev, Ivan Krajnc, Elko Borko, Alojz Gregorič, Vojko Flis

Računalniška postavitev in tisk: Ma-tisk, Maribor

Izdajatelj in založnik: Splošna bolnišnica Maribor in Medicinska fakulteta Univerze Maribor.

Izhaja enkrat mesečno v nakladi tisoč izvodov

Elektronska pošta: medicinski.mesecnik@uni-mb.si

Telefon: 02/321-1291, Fax: 02/3324830